provincie ZUID HOLLAND

STATEN

Lid Gedeputeerde Staten
F. Vermeulen
Contact
T 070 - 441 7112
f.vermeulen@pzh.nl

R.A. Janssen
Contact
070 441 70 86
ra.janssen@pzh.nl

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Provinciale Staten

Datum
13 juli 2016
Ons kenmerk
PZH-2016-559340127
Uw kenmerk

Bijlagen
1

Onderwerp
Brief gemeente Sliedrecht betreffende 'overzicht zeer zorgwekkende stoffen Chemours'

Geachte Statenleden,

Bijgaand ontvangt u een afschrift van de op 12 juli 2016 ontvangen brief van Burgemeester en Wethouders van Sliedrecht aan Gedeputeerde Staten betreffende het overzicht van emissies van zeer zorgwekkende stoffen van het bedrijf Chemours gevestigd te Dordrecht.

Op 18 mei jl. hebben wij conform afspraak met het college van Burgemeester en Wethouders van Sliedrecht een overzicht gegeven van de als zeer zorgwekkende stof (ZZS) geclassificeerde stoffen die op grond van de omgevingsvergunning door Chemours geëmitteerd mogen worden. Een afschrift van die brief heeft u op diezelfde dag ontvangen en deze is door u voor kennisgeving aangenomen in de Statencommissie Verkeer en Milieu van 8 juni jl.

De gemeente Sliedrecht heeft ons aangegeven het overzicht te bestuderen en heeft middels bijgevoegde brief GS een reactie gegeven en aanvullende vragen gesteld. Hierover is ook vooraf contact geweest tussen ons college en Burgemeester en Wethouders in Sliedrecht. Dit past in de ingezette lijn van ons college om samen met de gemeente de kennis rondom vergunningverlening, toezicht en handhaving te versterken en in gezamenlijkheid, vanuit ieders verantwoordelijkheid, hierin stappen te zetten.

De gemeente Sliedrecht heeft in dat licht voor de beoordeling van het overzicht extern advies ingewonnen en daaruit is gebleken dat de door ons gestuurde informatie op punten correctie en nadere duiding behoeft. Hierover hebben wij contact opgenomen met de verantwoordelijke wethouder en afgesproken dat het college van de gemeente Sliedrecht een gecorrigeerd overzicht ontvangt en dat er een afspraak wordt gemaakt om de inhoudelijke vragen van de gemeente te bespreken en hierover tot nadere vervolgstappen te komen.

Om vergunningverlening, toezicht en handhaving continu te optimaliseren en hierover transparant te communiceren met alle betrokkenen, blijven wij in dialoog met de gemeenten Sliedrecht, Papendrecht en Dordrecht. Net als met andere gemeenten in de provincie.

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9 en de buslijnen 90, 385 en 386 stoppen dichtbij het provinciehuis. Vanaf station Den Haag CS is het tien minuten lopen. De parkeerruimte voor auto's is beperkt.

provincie ZUID HOLLAND

Ons kenmerk
PZH-2016-559340127

Na het zomerreces hebben wij overleg met de gemeentebesturen van de betrokken gemeenten om de overige vragen te bespreken en concrete afspraken te maken over vervolgstappen. In de vergadering van Provinciale Staten van 30 juni jl. is door ons college tevens toegezegd om richting begroting 2017 in kaart te brengen hoe transparantie en actualisatie rondom vergunningverlening een nadere impuls kunnen krijgen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd en blijven u uiteraard op de hoogte houden van majeure ontwikkelingen in dit dossier.

Hoogachtend,

F. Vermeulen

R.A. Janssen

Bijlage: Brief gemeente Sliedrecht betreffende 'overzicht zeer zorgwekkende stoffen Chemours'

Gemeente Sliedrecht

College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Gemeente Sliedrecht

Industrieweg 11
3361 HJ Sliedrecht
Postbus 16
3360 AA Sliedrecht

Telefoon **14 0184**
gemeente@sliedrecht.nl
www.sliedrecht.nl

Datum
5 juli 2016

Betreft
Overzicht emissie zeer zorgwekkende stoffen Chemours

Bijlage

Uw kenmerk
PZH-2016-551024618
DOS-2015-0007823

Ons kenmerk

Uw brief van
10 mei 2016

Afdeling
Ruimte

Telefoon direct
(0184) 495 967

Behandeld door
DM Roza

Geacht college,

Als bijlage bij uw brief van 10 mei 2016 (ontvangen 19 mei 2016) ontvingen wij van u een overzicht van door Chemours geëmitteerde ZZS-stoffen over de jaren 2000 t/m 2014.

Het emissieoverzicht heeft lang op zich laten wachten. Geconstateerd is dat de verstrekte informatie over CO en benzeen in het jaar 2010 incorrect is. Daarnaast ontbreken gegevens over (verdacht) kankerverwekkende stoffen en roept de gegeven informatie nieuwe vragen op. Ten slotte is nog geen zichtbaar initiatief genomen om de gemeente Sliedrecht te betrekken bij het minimalisatie-onderzoek van ZZS-stoffen (periodieke herbeoordeling). Daarom ontkomt het college er niet aan schriftelijk te reageren.

Wij waarderen het initiatief van gedeputeerde Vermeulen om contact op te nemen en een overleg te organiseren, nadat bleek dat het aangeleverde overzicht incorrect is. Graag zien we, samen met de gemeenten Dordrecht en Papendrecht waarmee we in deze samen optrekken, op korte termijn uw uitnodiging tegemoet.

Gelet op het voorgestelde overleg, willen we ter voorbereiding en niet limitatief de volgende vragen en verzoeken inbrengen.

Gerapporteerde jaarvrachten
Chemours moet op grond van voorschrift D8 van de vigerende vergunning dit jaar rapporteren over mogelijke emissiebeperkende maatregelen voor de stof *formaldehyde (methanal).*
Vraag: Kunt u bevestigen dat hierover nog dit jaar gerapporteerd wordt?

Met betrekking tot *perfluorisobuteen* (PFIB) blijven de gerapporteerde emissies vanaf 2008 binnen de totaal vergunde emissies van deze stof die vrijkomt bij de

monomerenfabriek en de Teflon/FEP. In de jaren 2006 en 2007 heeft kennelijk een forse overschrijding van de PFIB-emissie plaatsgevonden. Deze stof is ook bij lage concentraties al extreem acuut toxisch. Uit de considerans van de vergunning van 2013 kan worden afgeleid dat dit geen gevolgen zal hebben gehad onder voorwaarde dat het geen piekemissie betrof.

Verzoek: Op grond hiervan verzoeken wij u om opheldering op de volgende punten:

1. Wat is de oorzaak van deze overschrijding;
2. Is de emissie continue geweest of zijn er ook pieken geweest;
3. Is de overschrijding gemeld conform hoofdstuk 17 van de Wet milieubeheer;
4. Is overgegaan tot handhaving, en zo ja, op welke manier?

Geconstateerd is dat de opgaven van de vrachten voor *koolmonoxide* en *benzeen* voor 2010 niet juist zijn. De tabel dient op dit punt te worden gecorrigeerd.

Verzoek: Wij zien – conform uw toezegging - een gecorrigeerde lijst tegemoet.

Wij missen *dichloormethaan* (DCM) in de lijst van ZZS-stoffen. Ondanks dat DCM formeel niet op de ZZS-lijst staat verzoeken wij u toch om deze stof in de gecorrigeerde lijst op te nemen. Tevens verzoeken wij u om deze stof mee te blijven nemen in het kader van de minimalisatieverplichting. De stof wordt ook als zodanig genoemd in voorschrift D.8 van de vergunning. In de NeR (Nederlandse emissie Richtlijn) werd deze stof als "verdacht carcinogeen en "mogelijk carcinogeen" voor de mens beschouwd.

Vraag: Wat is de reden om deze stof niet mee te nemen in de minimalisatieverplichting, anders dan alleen het feit dat de stof niet voorkomt op de ZZS-lijst van het RIVM. De ZZS-lijst is niet limitatief.

Minimalisatieverplichting voor ZZS-stoffen

Op grond van de NeR was al sinds eind 1998 de minimalisatieverplichting voor (verdacht) kankerverwekkende stoffen verplicht. Mede op uitdrukkelijk verzoek van de gemeente Sliedrecht is voorschrift D.8 in de vergunning van 2013 opgenomen. De NeR is omgezet naar het Activiteitenbesluit dat op 1 januari 2016 van kracht is geworden. Het hier meest relevante deel is artikel 2.4.

Zowel op grond van voorschrift D.8 van de vergunning als op grond van artikel 2.4 van het Activiteitenbesluit dient Chemours een onderzoek uit te voeren dat ziet op zoveel mogelijk beperking van emissies van kankerverwekkende c.q. ZZS-stoffen. Hierbij dienen ook maatregelen te worden overwogen die verder gaan dan "alleen" toepassing van BBT.

Op grond van voorschrift D.8 dient dit onderzoek dit jaar te worden uitgevoerd.

Verzoek: Wij verzoeken u om voortvarend van start te gaan met het minimalisatie onderzoek en daarbij artikel 2.4 en voorschrift D.8 te combineren zodat ook dichloormethaan wordt meegenomen als zou het om een ZZS-stof gaan.

Verzoek: Gezien de opleveringstermijn verzoeken wij u om aan te geven of Chemours inmiddels gestart is met het minimalisatieonderzoek en wanneer het gereedkomen hiervan is gepland.

Indien uit het onderzoek of naar aanleiding van het onderzoek door U wordt vastgesteld, dat nadere maatregelen kunnen worden voorgeschreven in het kader van de minimalisatieverplichting van ZZS-stoffen, dient dat voortvarend in een afdwingbaar (en appellabel) voorschrift (met uiterste termijn) in de vergunning van Chemours te worden neergelegd.
Verzoek: Na afronding van het onderzoek verzoeken wij u een appellabel besluit te nemen.

Wij willen nadrukkelijk in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken worden bij de implementatie van voorschrift D8 van de vergunning in combinatie met artikel 2.4 van het Activiteitenbesluit. Op grond van voorschrift D.8 dient dit onderzoek dit jaar te worden uitgevoerd. Het adviesrecht van gemeenten is geborgd via artikel 2.26,3e lid Wabo. Chemours is gevestigd in Dordrecht. Toch heeft de provincie toegezegd dat Sliedrecht ook zal worden beschouwd als hebbend adviesrecht zoals ook Dordrecht dat heeft.
Vraag: Op welke wijze en wanneer wordt de gemeente Sliedrecht betrokken?

Wij wijzen u erop dat de ZZS-lijst geen uitputtende lijst is. Wij verzoeken u na te gaan of Chemours nog meer stoffen emitteert die mogelijk nu ten onrechte niet op de ZZS-lijst staan. Uit uw brief van 10 mei 2016 blijkt dit niet onomstotelijk. Het is voor de leefomgeving van eminent belang dat strikt wordt gehandhaafd op de momenteel vergunde emissies en er voor te zorgen dat er geen overschrijdingen plaatsvinden. Waar relevant dienen ook emissiemetingen te worden uitgevoerd, bij voorkeur in opdracht van de provincie, zodat niet altijd op metingen en berekeningen van Chemours hoeft te worden vertrouwd.

Emissies en eigenschappen van GenX, E1 en FRD-903
De emissie van FRD-903 is niet vergund in de vergunning van 1998. Deze stof is nieuw in de vergunning van 2013. De stof komt vrij als gevolg van ontleding van GenX dat, zoals bekend, C8 vervangt. Tijdens de vergunningprocedure die leidde tot de huidige vergunning van oktober 2013 zijn er door de gemeente Sliedrecht zienswijzen ingediend met betrekking tot de vervanging van C8/PFOA door GenX en de gevolgen hiervan.

In een brochure van Chemours staat dat GenX persistent is in het milieu en dat daarom alles erop gericht is om emissies naar de omgeving in welke vorm dan ook te voorkomen. Verder schrijft Chemours dat GenX veel veiliger is voor arbeiders in de fabriek omdat het lichaam de stof relatief snel uitscheidt. In lage doses zou de stof niet mutageen zijn ondanks dat in dierstudies wel effecten zijn gevonden. Opmerkelijk is dat DuPont stelt dat voor deze stof veranderingen in levers van ratten niet door te trekken zijn naar effecten op mensen. DuPont acht GenX daarom veel veiliger dan C8.

De brief van uw college van 9 februari 2016 geeft een antwoord op de vraag van de gemeente met betrekking tot de vervanging van C8 door GenX en de mogelijk gevolgen daarvan. Onduidelijk is of de informatie in deze brief afkomstig is uit dezelfde brochure van Chemours of dat de provincie zelf navraag heeft gedaan bij Infomil/RIVM.

Evenmin is de emissie van FRD901 vergund. E1 is een ether en volgens de considerans als een minder toxische gO2 stof geclassificeerd. FRD-903 is veel toxischer zoals blijkt uit door DuPont aangeleverde informatie en valt daarom in de hoogste gO1 klasse. DuPont claimt dat de stof niet kankerverwekkend zou zijn. De stof zou daarom niet vallen onder de minimalisatieverplichting.

Er is geen concentratienorm voor de FRD-903 emissie uit de Teflon-PTFE afdeling opgenomen. In de considerans wordt dit gemotiveerd door te stellen dat de vergunde vracht onder de grensmassastroom van de NeR blijft. Het is merkwaardig dat voor Teflon-FEP wel een concentratienorm van 20 mg/Nm3 is opgenomen ondanks dat de vracht uit Teflon FEP (40 kg/jaar) veel lager is dat van Teflon PTFE (600 kg/jaar).

Vraag: Kunt u gelet op de beschikbare informatie en vergunning het volgende bevestigen:

1. Emissies van GenX naar de lucht zijn niet vergund. Dat betekent echter niet automatisch dat de stof niet geëmitteerd wordt. Wij verzoeken u om te bevestigen dat met metingen onder representatieve omstandigheden is geverifieerd dat GenX inderdaad niet naar de lucht wordt geëmitteerd. Bent u bereid metingen uit te voeren als dat nog niet is gedaan.
2. FRD-903 is een giftige stof die wel geëmitteerd mag worden. Voor de grootste bron is alleen een vrachtnorm opgenomen, geen concentratienorm. Niet duidelijk is of Infomil/RIVM betrokken is geweest bij de normering van deze stof tijdens de vergunningverlening. Wij verzoeken u om de claim van Chemours dat de stof niet kankerwerkend is bij Infomil/RIVM te verifiëren. Bent u bereid om te overwegen om hiervoor toch een concentratienorm in de vergunning op te nemen.
3. Onduidelijk is of er sinds 2013 metingen zijn uitgevoerd om de vergunde emissies (vracht en/of concentratie) van FRD-903 te verifiëren. Wij verzoeken u om toezending van deze meetresultaten. Bent u bereid metingen uit te voeren, die door de provincie zijn opgedragen, als die er niet zijn.
4. De emissie van E1 is ten opzichte van FRD-903 minder relevant als de stof terecht in de gO2-klasse is ingedeeld. Wij verzoeken u om aan te geven of Infomil akkoord is gegaan met deze indeling.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Sliedrecht

de secretaris, de burgemeester,

drs. M.J. Horeman drs. A.P.J. van Hemmen